

Milan Zúbrik

Zúbrik, M.: Forest health in Nitra region in 2022. APOL, 2023, vol. 4, no. 2, p. 268–271.

Abstract: The total timber felling in 2022 in the Nitra region was 335,908 m³. The volume of incidental felling in 2022 was 23.8 thousand m³ which is 7.1%. The greatest damage was caused by wind and drought, from the biotic factors largest damages were caused by the European spruce bark beetle *Ips typographus*.

Key words: incidental felling; bark beetles; wind damages; defoliation; forest stands

Zdravotný stav lesov v roku 2022 v Nitrianskom kraji

Celková ťažba v regióne Nitra sa od roku 2000 pohybuje približne na úrovni 300 – 400 000 m³ dreva (obr. 1). Celková ťažba v roku 2022 bola v Nitrianskom kraji 335 908 m³ dreva (tab. 4). Objem náhodnej ťažby v roku 2022 bol 23 886 m³ (tab. 1), čo je mierne zvýšenie oproti roku 2021 (obr. 1). Najviac náhodnej ťažby sa vyťažilo v okrese Nitra (8,06 tis. m³), Zlaté Moravce (6,29 tis. m³) a Topoľčany (4,72 tis. m³) (tab. 2). Podiel náhodnej ťažby na celkovej ťažbe bol v roku 2022 7,1 %. (tab. 2). Podiel náhodnej ťažby bol v roku 2022 pod dlhodobým priemerom (obr. 4).

Najzávažnejšie problémy spôsobili abiotické škodlivé činitele (16,42 tis. m³), a to hlavne vietor a sucho. Vietor bol príčinou náhodných ťažieb v objeme až 9,4 tis. a sucho 6,3 tis. m³. Biotické škodlivé činitele poškodili 7,1 tis. m³. Najvýraznejšie sa prejavil podkôrny hmyz (2,8 tis. m³). Z hmyzu najmä lykožrút smrekový 1,6 tis. m³.

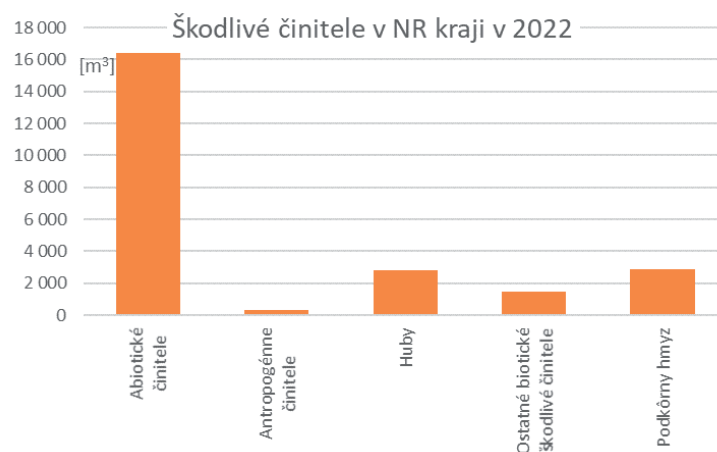
Listnaté dreviny v regióne dlhodobo trpia defoliáciou spôsobenou celou skupinou listožravých druhov škodcov. Či už sú to húsenice piadiviek, morí a obalovačov alebo larvy a imága niektorých druhov chrobákov. V regióne je aktívna nebezpečná mniška veľkohlavá, ktorá môže spôsobovať veľkoplošné holožery. V roku 2022 sme zaznamenali jej výskyt na viacerých miestach, ale defoliácie spôsobené týmto druhom sme nezistili. V dubových lesoch sa šíri invázny druh bzdochy *Corythucha arcuata*. V roku 2022 sme jej výskyt zaznamenali na veľkom počte lokalít. V roku 2022 výrazne zvýšila svoju aktivitu oproti roku 2021 a vyskytuje sa vo väčšine dubových porastov v regióne.

Tabuľka 1. Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Nitrianskeho kraja v roku 2022

Table 1. Occurrence of harmful factors in the forests of the Nitra region in 2022

Činitele	Dreviny [m ³]		
	Ihličnaté	Listnaté	Spolu
Abiotické škodlivé činitele	2 336	14 084	16 420
Abiotické činitele	2 336	14 084	16 420
Iné abiotické	0	511	511
Sneh	0	170	170
Sucho a úpal	1 453	4 877	6 330
Vietor	883	8 526	9 409
Antropogénne škodlivé činitele	270	29	299
Antropogénne činitele	270	29	299
Iné antropogénne	0	29	29
Odcudzenie dreva	270	0	270

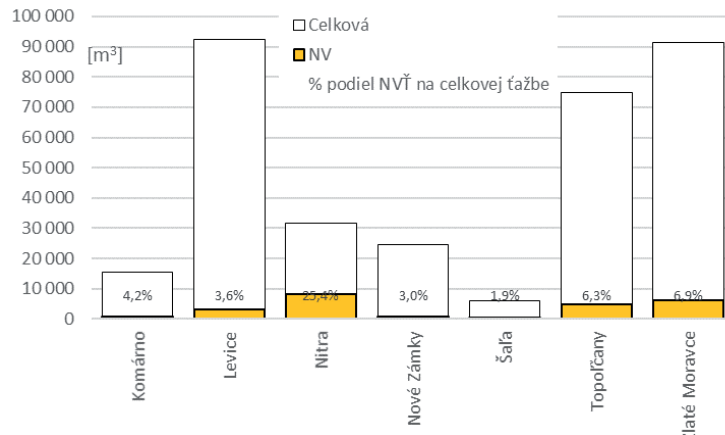
Činitele	Dreviny [m ³]		
	Ihličnaté	Listnaté	Spolu
Biotické škodlivé činitele	2 429	4 738	7 167
Huby	0	2 845	2 845
Hniloby	0	127	127
Iné huby	0	1 333	1 333
Rakovina a nekróza kôry	0	1 125	1 125
Tracheomykózy	0	260	260
Ostatné biotické škodlivé činitele	20	1 445	1 465
Iné biotické	20	1 445	1 465
Podkôrny hmyz	2 409	448	2 857
Iný podkôrny hmyz	173	95	268
Lykožrút lesklý	179	0	179
Lykožrút smrekový	1 626	0	1 626
Podkôrnik dubový	0	353	353
Podkôrnikové na borovici	431	0	431
Spolu	5 035	18 851	23 886

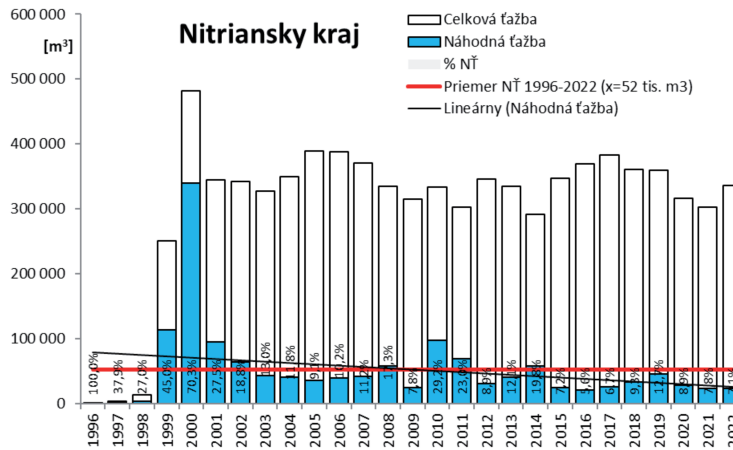
Obrazok 1. Podiel jednotlivých skupín škodlivých činiteľov na náhodnej vykonanej ťažbe v Nitrianskom kraji v roku 2022
Figure 1. The volume of sanitary felling in Nitra region by the group of pest agents in 2022

Tabuľka 2. Objem náhodnej a celkovej ťažby v roku 2022 podľa okresov Nitrianskeho kraja
Table 2. Volume of incidental and total timber felling in 2022 by districts of the Nitra region

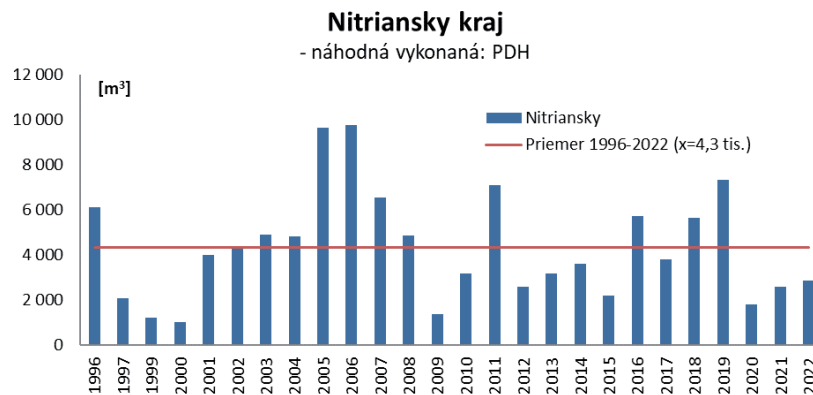
Okresy	NV – náhodná vykonaná [m ³]			Podiel náhodnej vykonanej na celkovej ťažbe	Celková ťažba [m ³]		
	Ihličnaté dreviny	Listnaté dreviny	Spolu		Ihličnaté dreviny	Listnaté dreviny	Spolu
Komárno	0	649	649	4,2 %	86	15 287	15 373
Levice	1 276	2 017	3 293	3,6 %	3 992	88 299	92 291
Nitra	0	8 065	8 065	25,4 %	1 367	30 324	31 691
Nové Zámky	11	734	745	3,0 %	904	23 536	24 440
Šaľa	0	114	114	1,9 %	0	5 957	5 957
Topoľčany	2 728	1 993	4 721	6,3 %	7 919	66 944	74 863
Zlaté Moravce	1 020	5 279	6 299	6,9 %	4 457	86 836	91 293
Spolu	5 035	18 851	23 886	7,1 %	18 725	317 183	335 908

Obrázok 2. Podiel náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Nitrianskom kraji podľa okresov v roku 2022
Figure 2. Sanitary felling share in total felling volume in 2022 by districts of the Nitra region

Obrázok 3. Vývoj náhodnej a celkovej ťažby v Nitrianskom kraji
Figure 3. Development of sanitary felling share in total felling volume in the Nitra region

Obrázok 4. Vývoj vykonanej náhodnej ťažby spôsobenej podkôrným a drevokazným hmyzom v Nitrianskom kraji
Figure 4. Development of sanitary felling caused by bark beetles and wood-boring insects in the Nitra region

Prognóza výskytu škodlivých činiteľov

V budúcom a v ďalších rokoch nepredpokladáme výraznejšie zmeny súčasných trendov. Očakávame vyšší objem náhodných ťažieb najmä z dôvodu sucha a následného výskytu sekundárnych druhov škodcov ako v listnatých, tak v ihličnatých porastoch. Lokálne premnoženia mnišky veľkohlavej sa neočakávajú. Predpokladáme, že prejavy výskytu sietničky dubovej *C. arcuata* budú v roku 2023 výraznejšie ako boli v roku 2022.

Podakovanie

Túto prácu podporila Agentúra na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-19-0116, APVV-19-0119, APVV-22-0399, APVV-21-0131 a APVV-22-0545; Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky na základe položky č. 08V0301 („PROMOLES“) a Ministerstvo obrany Slovenskej republiky.

ADRESA

Ing. Milan Zúbrik, PhD.
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen
Lesnícka ochranná služba
Lesnícka 11
SK–969 01 Banská Štiavnica
email: milan.zubrik@nlcsk.org